

Prædiken til 22. søndag efter trinitatis

Matt. 18, 21-35

Anledningen til Jesu lignelser er ofte lige så vigtig som lignelserne selv. I dag er anledningen, at Peter spørger: ”Herre hvor ofte skal jeg tilgive min bror – er 7 gange nok”? Peter har fattet noget, som har gjort ham urolig – nemlig at dér, hvor Jesus er til stede og taler og handler, dér gælder der andre regler end dem, Peter er vant til at anse for gode og rimelige. Han må have hørt Jesu tale om tilgivelse på en måde, som har gjort ham usikker, og nu vil han gerne have bragt orden i tingene. Bare Peter kan få en erklæring om, at der er grænse for tilgivelsen, så er han villig til at gå temmelig langt. Det er oplagt, at Peter mener her at have strakt sig vidt samtidig med, at han røber, at han intet har forstået af, hvad tilgivelse egentlig er. Vi ser ham næsten for os – parat til at tilgive 7 gange, alt imens han tæller på fingrene for hver gang – femte, sjette, syvende gang. Men han får ikke sat nogen grænse, som han håbede. I Moseloven var der orden i tingene. En jødisk lærd ville have svaret ham: 3 gange – det var, hvad traditionen sagde. Men Jesus fejer alle disse beregninger væk med sit svar: ”Jeg siger dig ikke op til 7 gange, men op til 77 gange”, hvormed Jesus gør brug af en gammel rabbinsk talemåde, hvor

77 simpelthen bruges om uendelig mange gange: altså enten tilgiver man, eller man tilgiver slet ikke. Det byder kærligheden, det byder hjertet.

Jesus lader Peter vide, at tilgivelse er noget grænseløst, hvad der igen svarer til, at Jesus i den efterfølgende lignelse om den gældbundne tjener lader tjeneren skylde et svimlende beløb. Med 10.000 talenter er vi ude i det helt vilde – tjeneren er kort og godt håbløst forgældet.

Peter og dermed alle vi andre skal forstå, at tilgivelse ikke er noget, der kan puttes på vægtskålen, måles op og tælles, men at den er grænseløs. Jesus fortæller denne lignelse om den gældbundne tjener for at sige noget om, hvordan Gud er, og hvordan vores forhold til Gud er. Og når der fortælles en lignelse om vores forhold til Gud, så er det billede, der falder Jesus ind, altså ikke billedet af en mand, der lånte et lille beløb, som nok kunne afdrages i rimelige bidder. Nej, så er billedet tværtimod, at vi i forhold til Gud er som den gældbundne tjener, der var ganske og aldeles ude af stand til at betale den svimlende sum tilbage.

Det fortælles, at den stakkels gældbundne tjener kaster sig ned for sin herre og ved sin

bønfaldelse får vakt hans barmhjertighed og får eftergivet hele gælden. Ikke noget her med et pædagogisk restbeløb. Nej, hele den livstruende gæld eftergives på et øjeblik. Dette er mandens eneste redning – historien er fortalt sådan, at enhver kan forstå, at der ikke var anden redning for manden end, at han mødte barmhjertighed og fik gælden slettet.

Nu hører vi så, at denne tjener på vej fra sin herre møder en medtjener, der skylder ham en lille klat penge. Vor Herre bevares, hvor ubetydelig en gæld i sammenligning med den ufattelige gæld, han selv lige har fået eftergivet – hele hans eksistens havde været truet, familien med, men nu var han blevet sat fri, havde fået rakt en ny begyndelse, og så kan han ikke lade denne medtjener få del i glæden og gøre det samme, altså eftergive de håndører, der her var tale om.

Der er tale om proportionsforvrængning for at sige det mildt. Og det er en lignende proportionsforvrængning, Peter ligger under for, når han spørger, om det er nok at tilgive et menneske 7 gange. Også Peter lever af den grænseløse tilgivelse – ellers havde han ikke søgt Jesus. Sættes der grænser for ens egen tilgivelse i mødet med næsten, er det det samme som at sætte grænser for Guds tilgivelse. For ingen af os kan leve uden kærlighed, og ingen af os kan leve uden tilgivelse!

Men tjeneren har slet ikke fattet sin herres storsind, men bare taget kongens godhed til sig som sit eget svineheld, ja måske betragter han oven i købet sin herre som et godtroende fjols? Meningen med lignelsen ligger i selve sammenstillingen af de to scener. Det

er jo ufatteligt, at den gældbundne tjener handler så hjerteløst. Det vækker selvfølgelig kongens og de øvrige tjeneres harme, fuldstændig som det vækker vores. Og vi forstår godt, at han får sin straf. Historien stiller os ikke frit. Man kan ikke, når man hører fortællingen sige: nå, men det kan jo være lige meget, hvordan han opfører sig efter at fået slettet hele sin gæld. Nej, spontant reagerer vi med harme. Det er og bliver en kedelig affære.

Det er så indlysende, at han, som lige har fået eftergivet sin bundløse gæld, burde have delt sin lettelse og glæde med sin medtjener og selv vist sig barmhjertig. Men den gældbundne tjener har intet fattet af den tilgivelse og den kærlighed, der blev ham til del. Tilgivelsens under gik slet ikke op for ham. Han forblev faktisk et fattigt, fortabt menneske, ikke tabt for Gud, men fortabt i sin egen begrænsede evne og vilje til at give ud af og videre i kærlighed. Et fattigt menneske, hvor digteren, Tom Kristensens ord gælder: ”Fattig til døden er den, der har set, at alting er hændt ham, - og intet er sket!”

Ja, intet er sket for ham. Havde han erkendt kærlighedens og tilgivelsens under, ja, da var der virkelig sket noget for ham og med ham. Da ville han have indset sin skyld, og det ville da have været naturligt at eftergive den anden gælden, og han ville have gjort det af hjertets taknemmelighed over den glæde, der nu boede i ham og som gjorde livet nyt.

At vide sig skyldig og få alt tilgivet – se, det er der liv i.

Når det handler om tilgivelse, kan vi ikke både være indenfor og udenfor på en gang.

Enten stiller vi os inden for tilgivelsens mulighed og lader os omslutte af tilgivelsen og står i tilgivelsens rige, eller også stiller vi os selv udenfor i uforsonlighedens rige. Eller sagt på en anden måde: den, der får skænket Guds tilgivelse, lever kun i den ved selv at tilgive. Vi finder det samme forhold i Fader-vor, hvor vi jo netop beder: forlad os vores skyld, som også vi forlader vore skyldnere.

Ifølge Jesus skal der ikke herske tvivl om, at når Peter og vi andre har mødt Guds store tilgivende kærlighed i Kristus, Kristus der forlader os al vor gæld, både i forhold til hinanden og i forhold til Guds vilje med vores liv, så ville det være naturligt, at vi også tilgiver hinanden. Ikke som en ny lov, men som en naturlig konsekvens af Guds ubetingede godhed mod os.

Vores tro svinger som et pendul mellem tro og vantro, hvorfor vi konstant lukker os selv inde i et gælds fængsel.

Og sig ikke, at det er Gud, der er uretfærdig. Det er os selv, der ved at være fortabt i vort eget dømmes os selv til isolation. Og det er helvede. Sartre siger: Helvede er de andre, men teksten til i dag siger: helvede er at være sig selv nok. Helvede er ikke at ville tilgive. At tilgive er at sætte en fange fri og så bagefter opdage, at den fange faktisk var dig selv!

Gud er i Kristus brudt ind i vort gælds fængsel, for at vi her og nu og i al evighed ikke skal være dømt til at være alene med vores skyld, men kan hvile i tillid til de dømtes benådning. Ikke i kraft af vores forbedring, men i kraft af syndernes forladelse. Ordet tilgift og tilgivelse er i familie. Når vi får noget i tilgift, får vi mere end vi fortjener,

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

og det er det, vi får i Guds tilgivelse.

På en og samme tid er vi gældbundne og gældfri. Livet igennem vandrer vi ind og ud af gælds fængslet. Men Gud sætter ikke punktum for sin tilgivelse. For lignelsen er fortalt af ham, der sagde: ”Jeg er kommet for at udråbe et nådeår og sætte fanger fri”. Og han sluttede med ordene? Og han sluttede med ordene: ”Tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør”.

Det er dagens evangelium, dagens glædelige budskab til os: at vi mødes af Guds kærlighed og tilgivelse – at dine synder er dig forladt – din gæld er blevet slettet.

Vores forhold til Gud er gennem Kristi gerning blevet bragt på plads, nåde er gået for ret, så vi frit kan leve i fællesskab med hinanden og taknemmeligt lade glæden over vore synders nådige forladelse fylde vort liv. Amen

Niels Grunnet

Nærum

Salmer:

3, 289, 487, 41, 380